

Cyfarfod
Partneriaeth AHNE
Dydd Gwener 19 Chwefror 2021
Am 10am Cyfarfod Teams Ar-lein

Aelodau Partneriaeth yr AHNE

Aelodau Partneriaeth yr AHNE

Y Cyng. Tony Thomas CSDd
Cadeirydd y Cydbwyllgor
Y Cynghorydd Christine Marston CSDd
Y Cynghorydd Martyn Holland CSDd
Y Cynghorydd Hugh Jones CBSW
Y Cynghorydd Sonia Benbow-Jones CBSW
Y Cynghorydd Frank Hemmings CBSW
Y Cynghorydd Paul Cunningham CSyFf
Is-Gadeirydd y Bartneriaeth

Cadeirydd y Bartneriaeth AHNE
Andrew Worthington OBE

Cynrychiolwyr Buddion Gwledig
Christine Evans, Roger Cragg

Cynrychiolydd Buddion Busnes
Dewi Davies

Cynrychiolydd Diddordeb Tirwedd
Michael Skuse

Cynrychiolydd Buddion Hanesyddol
Tony King

Cynrychiolwyr Buddion Trefol
Ian Papworth, Rajan Madhhok,

Cynrychiolydd yr Amgylchedd Naturiol
Les Starling, David Davies

Cynrychiolwyr Rheoli Tir
Sandy Archdale, Huw Morgan,

Cynrychioli Hamdden a ROW
John Roberts

Yn Bresennol

AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy

Howard Sutcliffe	Swyddog AHNE
David Shiel	Rheolwr Ardal yr AHNE
Karen Weaver	Cydlunydd AHNE
Ceri Lloyd	Swyddog CDC AHNE
Kate Thomson	Swyddog Partneriaeth OPL
Rachel Jones	Uwch Geidwad AHNE (Gogledd)
Rachel Jones	Uwch Geidwad AHNE (De)
Graham Berry	Swyddog Maes Rhostir
Paul Williams	Rheolwr Safle Plas Newydd
Tony Hughes	Swyddog Cynllunio AHNE

Yn cynrychioli Cyngor Sir y Fflint:

Tom Woodall	Pennaeth Gwasanaethau Cefn Gwlad CSFf a Gwella Hawliau Tramwy
-------------	--

Yn cynrychioli Cyfoeth Naturiol Cymru

Alun Price

Cyflwynwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan Allan Forrest, Cynghorydd Colin Legg, Del Roberts-Jones, Huw Rees, Phil Durrell, Rhian Peirce,
Y Cynghorydd Owen Thomas

1. Croeso

Agorodd y Cadeirydd y cyfarfod a chroesawodd aelodau i gyfarfod cyntaf ar-lein y Bartneriaeth.

2. Y Wybodaeth Ddiweddaraf am Covid

Eglurodd y Rheolwr Ardal AHNE, David Shield heblaw am y Tîm Ceidwad roedd holl staff yn parhau i weithio gartref. Roedd staff y Tîm Ceidwad wedi'i ddyblu dros benwythnosau. Roeddent yn gweithio mewnartneriaeth agos gyda'r heddlu.

Roedd y safleoedd wedi gweld cynnydd yn nifer yr ymwelwyr yn ystod cyfnod y Nadolig, dilynwyd hyn gan eira ac roedd yna eto gynnydd mewn ymwelwyr. Yn ystod cyfnod clo cenedlaethol roedd hyn yn annerbyniol. Roedd y ffordd i fyny i Moel Famau wedi cau, ac roedd yr heddlu yn goruchwyllo yma. Roedd y ffordd bellach wedi ailagor ar gyfer mynediad i'r bobl leol oedd yn byw yno. Roedd arwyddion wedi eu gosod i hysbysu bod y meysydd parcio yn parhau ynghau. Roedd negeseuon allweddol ar y cyfryngau cymdeithasol wedi cynyddu.

Disgwylir y byddai'r safleoedd yn brysur dros wyliau'r Pasg, ac roedd y Tîm nawr yn paratoi ar gyfer hyn.

Roedd trafodaeth wedi'i chynnal am allu'r meysydd parcio a sut y gallai ymwelwyr gael eu dargyfeirio i ardaloedd eraill o'r AHNE. Mynegwyd pryder mewn rhai ardaloedd bod y ffyrdd yn gul iawn ac nad oedd y seilwaith yn ei le i ymdopi gyda niferoedd mawr. Roedd ymwelwyr sy'n mynd ar goll yng Nghefn Gwlad hefyd wedi'i godi gyda'r disgwyl y byddai tirfeddianwyr gyda thractorau yn eu cynorthwyo os byddent yn mynd yn sownd. Cynigiwyd y posibilrwydd o arwyddion i'w hysbysu pan fydd y meysydd parcio yn llawn.

Dywedodd y Rheolwr Ardal AHNE am Raglen Adferiad Gwyrdd Llywodraeth Cymru. Roedd cyllid ar gael i fuddsoddi mewn twristiaeth gynaliadwy, ac i gymryd i ystyriaeth y nifer cynyddol o ymwelwyr yn ymweld â'r safleoedd a pharciau. Roedd capasiti meysydd parcio Moel Famau yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd.

Roedd hwn yn brosiect ar y cyd gydag Adran Briffyrdd CSDd. Roedd adroddiad wedi'i gomisiynu ac yn ystod y misoedd nesaf dylai rhywfaint o waith cyfalaf ddechrau.

Cydnabuwyd nad oedd gwasgariad pwysau ymwelwyr ledled yr AHNE bob amser yn rhwydd a bod yr AHNE wedi cyflwyno cais arall i Lywodraeth Cymru i ystyried sut y gellir lledaenu pwysau ymwelwyr o amgylch yr AHNE, byddai meysydd parcio yn cael eu hystyried hefyd. Gobeithio y byddai hyn yn cael ei symud ymlaen o fewn y deuddeg mis nesaf os byddai cais am arian yn llwyddiannus. Roedd yr heddlu wedi dweud fod y rhan fwyaf o ymwelwyr oedd wedi torri'r rheol teithio drwy ymweld â safleoedd o ardaloedd lleol.

Dywedodd y Cyng. Martyn Holland fod Moel Famau yn rhan allweddol o'i ward a'i fod yn ddiolchgar iawn i David a'r Tîm Ceidwadwyr, yr Heddlu a'r Tîm Gorfodi. Roedd popeth wedi cael ei reoli'n dda.

3. Y Wybodaeth Ddiweddaraf gan Swyddog yr AHNE

Aelodaeth y Bartneriaeth

Dywedodd Howard Sutcliffe, Swyddog AHNE ei fod ar hyn o bryd yn adolygu aelodaeth y Bartneriaeth a gofynnodd a fyddai aelodau yn cadarnhau a oeddent yn fodlon ac yn gallu parhau â'u haelodaeth. Hefyd os byddent yn gwybod am unrhyw un a fyddai'n addas ar gyfer aelodaeth yna byddai'n ddiolchgar i dderbyn manylion.

Cam Gweithredu

Byddai'r Swyddog Cydlynio yn anfon e-bost at holl aelodau i holi a fyddent yn fodlon parhau i wasanaethu ar y Bartneriaeth.

Canllawiau Dylunio Priffyrdd

Cyfeiriodd y Swyddog AHNE at Ganllaw Dylunio Priffyrdd AHNE Dyffryn Gwy (dosbarthwyd yn flaenorol) ac eglurodd fod angen protocol tebyg i sicrhau yr ymgynghorwyd â'r AHNE ar ddylunio priffordd, gan fod yna ddiffyg gweithio mewn partneriaeth. Byddai hyn yn cael ei argymhell yn y cyfarfod Cyd-Bwyllgor nesaf. Er enghraifft, roedd biniau halen melyn wedi eu dosbarthu ledled Sir Ddinbych mewn ardaloedd anaddas, gyda rhai yn weladwy o frig Bwlch yr Oernant. Enghraifft arall oedd llinellau melyn dwbl trwychus o fewn yr AHNE.

Cafwyd trafodaeth. Dywedodd y Cyng Martyn Holland fod y biniau wedi eu dosbarthu i leihau'r pwysau ar gerbydau graeanu, a nodwyd y byddai biniau gwyrdd neu frown wedi bod yn well. Teimlwyd y byddai arwyddion 'ffyrdd clir' neu 'barth parcio cyfyngedig' yn gallu cael eu defnyddio yn yr AHNE yn hytrach na llinellau melyn dwbl. Fodd bynnag, cydnabuwyd fod pobl fel petaent yn rhoi mwy o ystyriaeth i linellau melyn dwbl.

Cam Gweithredu

- Roedd y Cadeirydd yn cynnig fod Grŵp Tasg a Gorffen yn cael ei drefnu i ystyried Dylunio Priffyrdd fel mater unwaith yn unig.
- Gofynnwyd i unrhyw aelodau fyddai'n dymuno bod yn rhan o'r grŵp i gysylltu â Karen.

Coed Ynn

Roedd aelod yn holi am symud coed ynn yn yr ardal rhwng ardal Dyserth a Lloc a'r effaith oedd hyn wedi'i gael ar y golygfeydd o'r Gop. Cafwyd trafodaeth a theimlwyd y dylai unrhyw goed oedd wedi eu torri gael eu disodli gyda rhywogaeth gynhenid amgen addas. Dylid rhoi ystyriaeth i sut y gellid eu disodli. Dywedodd Rheolwr Gwasanaeth Cefn Gwlad Cyngor Sir y Fflint, Tom Woodall fod y coed wedi eu symud ar gyfer diogelwch ar y priffyrdd, a dyna pam nad oedd y gwaith yn rhan o ymgynghoriad. Fodd bynnag, dylid rhoi ystyriaeth i'r gwedd coed ac roedd gan CSFF Gynllun Coetir, ond roedd yn rhaid i'r ffocws presennol gynnwys perygl y coed oedd yn cynnwys clefyd ac yn marw.

Dinas Brân	Derbyniwyd 30 erw o dir, roedd Rhun Jones yn drafftio Cynllun Rheoli ar hyn o bryd.
Gwaith Trin yn Nhraphont Ddŵr Pontcysyllte	Roedd cyfarfod wedi'i gynnal gydag aelodau arweiniol Dŵr Cymru, ac roedd dewisiadau tirlun yn cael eu hystyried ar gyfer y safle.
Cymdeithas Genedlaethol AHNE	Roedd Cymdeithas Genedlaethol AHNE yn cael cyfarfodydd rheolaidd gyda swyddogion arweiniol. Roedd Ian Rappel wedi cynnal cyfarfodydd timau ehangach AHNE bob pedair wythnos.
Grid Cenedlaethol	Byddai yna rownd arall o gyllid. A hefyd y Fenter Gwella Tirlun (MGT).
Cynllun Rheoli	Roedd yna rai anawsterau wedi bod gyda'r ymgynghoriadau. Cytunwyd ar gynllun y strwythur, ac roedd data yn cael ei gasglu ar gyfer adroddiad cyflwr yr AHNE.

Adolygiad Cydraddoldeb Rhwng Parciau Cenedlaethol ac AHNE

Dywedodd y Swyddog AHNE fod 425k wedi'i ddarparu ar gyfer cydweithio gyda'r Parciau Cenedlaethol. Roedd Grŵp Amddiffyn Tirluniau Cymru hefyd wedi cael ei sefydlu. Nid oedd y gyllideb flynyddol gan Gyfoeth Naturiol Cymru wedi'i rhyddhau hyd yma.

4. Cynnydd y Prosiect Awyr Dywyll

Dywedodd David Shiel, Rheolwr Ardal AHNE fod y prosiect wedi'i ohirio oherwydd Covid. Roedd y Canllaw Cynllunio Atodol drafft wedi'i gwblhau a chytunwyd gan y tri Awdurdod Lleol. Byddai'r drafft nawr yn cael ei gyflwyno i'r pwyllgorau cynllunio i ddechrau ar y broses ymgynghori.

Canllaw Cyflym Awyr Dywyll	Roedd canllaw cyflym awyr dywyll wedi'i gwblhau oedd yn cynnwys cyngor defnyddiol ar gyfer goleuo. Byddai'r ddogfen hon yn cyfannu'r CCA.
Monitro Awyr Dywyll	Byddai monitro awyr dywyll yn dechrau'n fuan a byddai'r canlyniadau yn cael eu cynnwys yn adroddiad Awyr Dywyll Cymru.
Gŵyl Awyr Dywyll	Roedd holl ddiwyddiadau yn cael eu cynnal ar-lein. Roedd ffotograffiaeth Astro yn arddangos ansawdd yr awyr ynghyd â ffilmiau amser.
Goleuo yn Loggerheads	Roedd cyllid wedi ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru i addasu goleuadau yn Loggerheads. Drwy weithio mewn partneriaeth gyda CSDd byddai'r goleuadau i gyd yn cael eu newid ac yn cynnwys synwryddion symud. Roedd hwn yn brosiect peilot ar gyfer AHNE a Pharciau Cenedlaethol eraill.
Cenedl Awyr Dywyll	Roedd Awyr Dywyll Cymru wedi cysylltu â Croeso Cymru ynglŷn â Chymru yn dod yn Genedl Awyr Dywyll. Fodd bynnag, y flaenoriaeth bresennol oedd i'r AHNE gyflawni 'Statws Cymuned Awyr Dywyll'.

Roedd trafodaeth yn cael ei chynnal a chodwyd sut y dylid rhoi sylw i dai presennol gyda golau sylweddol, cytunwyd fod hyn yn her, fodd bynnag, gobeithio drwy newid y goleuadau yn Loggerheads y byddai hyn yn newid meddylfryd y sawl sy'n gyfrifol. Nodwyd, fodd bynnag, bod golau cyfeillgar i awyr dywyll ar hyn o bryd yn anodd dod o hyd iddo a'i brynu ac roedd hyn yn anhawster arall.

Codwyd y posibilrwydd o gyflwyno'r canllawiau goleuadau i ardaloedd y tu allan i ffin yr AHNE, ac eglurwyd bod yr AHNE yn gweithio mewn partneriaeth gyda'r tri Awdurdod Lleol a gobeithio y byddai hyn yn arwain at gynnydd.

5. Y wybodaeth ddiweddaraf am y Prosiect

Derbyn y wybodaeth ddiweddaraf gan:

Plas Newydd

Amser Cynllunio a Pharatoi

Dyweddodd Rheolwr Safle, Plas Newydd, Paul Williams fod y giatiau a'r tir wedi cael eu gadael yn agored er mwyn i bobl leol gael ymarfer yn ddyddiol a'u bod nawr yn cynllunio ar gyfer y tymor i ddod ac roeddent yn gobeithio agor o'r Pasg ymlaen. Roedd asesiadau risg yn cael eu cwblhau ac roedd cyllid wedi'i gyflwyno ar gyfer treial awdio. Roedd cwmnïau teithio wedi dechrau cysylltu, ac roedd yna obaith y byddai yna dymor.

Cronfa Datblygu Cynaliadwy (CDC)

Dyweddodd Ceri Lloyd, Swyddog CDC ei bod nawr yn cau prosiectau 2020 i lawr, ac roedd 18 o brosiectau wedi eu cefnogi. Byddai'r Adroddiad Blynyddol yn cael ei ddrafftio yn fuan. Roedd y rhan fwyaf o brosiectau wedi eu heffeithio gan Covid. Fodd bynnag, un prosiect yn unig oedd wedi methu gwneud unrhyw gynnydd. Roedd proses datganiadau o ddidordeb 2021 nawr ar y gweill. Roedd trafodaeth wedi'i chynnal a mynegwyd pryder am ddeilliant ar gyfer prosiect yn methu yn sgil Covid, a pha un a fyddai ei gyllid yn parhau. Eglurwyd mai cyllid ar gyfer un prosiect yn unig oedd wedi'i dynnu'n ôl ac ni fu'n bosibl cynnal gweithgareddau arfaethedig. Roedd y Swyddog CDC wedi gweithio'n agos gydag ymgeiswyr prosiect ac roedd pob un o'r prosiectau wedi gallu cyflawni disgwyliadau. Fodd bynnag, os oedd yna bryder, byddai telerau'r llythyr cymeradwyo yn cynnwys hynny.

Bwriedir i achosion busnes hirdymor gael eu hystyried ar gyfer rhai prosiectau. Roedd Roger Cragg, Cadeirydd y Grŵp CDC, wedi sicrhau aelodau bod pob cais yn cael ei ystyried yn drwyadl ac roedd yn canmol ei gydweithwyr am eu sylw i fanylder a safon uchel o drafodaeth.

Cam Gweithredu

Prosesau CDC i gael eu hychwanegu at raglen cyfarfod nesaf y gweithgor.

AHNE y Gogledd

Roedd Rachel Jones, Uwch Geidwad AHNE y Gogledd wedi cwblhau diweddariad ar rai o'r prosiectau ar y gweill:

Prosiect Pori SMS Roedd y prosiect wedi ei chael hi'n anodd gyda'r sefyllfa Covid, roedd pori ar safleoedd a gwaith cynefin wedi bod yn llwyddiannus. Yn gweithio ar ymgysylltu â'r gymuned ar hyn o bryd, clirio prysgwydd. Roedd Belted Galloways yn pori ar safle ym Mhrestatyn a bu ceffylau'r Carneddau yn pori ar y twyni ac roeddent nawr ym Moel Findeg. Roedd defaid Soay wedi bod yn pori ar Lannerch Bili Pala yn Loggerheads. Byddai sesiynau ffeltin coed yn cael eu cynnal gydag ysgolion.

Llifogydd Loggerheads Flood Roedd y Loggerheads wedi dioddef llifogydd unwaith eto. Fodd bynnag, nid oedd yna lawer o ddifrod oherwydd gwaith blaenorol a wnaed. Roedd yr ardal nawr yn sychu.

Llwybr Clawdd Offa 50 Mlynedd Roedd y digwyddiad 50 mlynedd ym mis Gorffennaf ond roedd yr holl gynlluniau wedi eu hatal ar hyn o bryd. Roedd disgiau '50 mlynedd' yn cael eu gosod ar hyd y llwybr.

Cais Adferiad Gwyrdd Roedd y cais ar gyfer gwaith mynediad yn Loggerheads a Moel Findeg – byddai'r llwybrau a'r giatiau yn cael eu newid.

Roedd trafodaeth yn cael ei chynnal pa un a oedd ceffylau Carneddau yn cynnwys sglodyn, eglurwyd fod y ceffylau yn rhannol fferal a byddai hyn yn cael ei ystyried ymhellach.

AHNE y De

Rhoddodd Uwch Geidwad AHNE y De, Rhun Jones ddiweddariad byr ar rai o'r prosiectau a gwblhawyd yn ne'r AHNE.

Caer Drewyn Roedd gwaith clirio eithin yn cael ei gwblhau mewn partneriaeth gyda PONT yng Nghaer Drewyn.

Wenfrwyd Roedd Rhun a'r tîm wedi bod yn gwneud gwaith trawsnewid yr hen safle tirlenwi i barc bach, roedd llwybrau yn cael eu gosod gyda chysylltiadau i lwybrau Llangollen a WHS yn cael eu agor yn llwyr. Byddai yna le parcio i 35 o geir, gobeithio y byddai'r safle wedi agor ar gyfer y Pasg.

Ein Tirlun Darluniadwy

Dywedodd Kate Thomson, Swyddog Partneriaeth ETD fod y misoedd diwethaf wedi bod yn heriol iawn, roedd Hannah Marubbi yn llenwi dyletswyddau Sallyanne Hall oedd ar gyfnod mamolaeth, ac roedd wedi setlo i mewn yn dda yn y rôl. Roedd cyfarfod wedi'i gynnal gyda'r Loteri Trefnadaeth i ystyried allbynnau y prosiect. Nid oedd gwirfoddoli a digwyddiadau wedi digwydd, fodd bynnag, roedd rhai prosiectau wedi parhau i symud ymlaen (gweler cyflwyniad).

Digwyddiad Dinas Brân

Gobeithio y byddai'r digwyddiad yn Ninas Brân yn cael ei

gynnal eleni os yn bosibl.

Swydd Artist mewn Swydd

Roedd tri deg o ymgeiswyr wedi ymgeisio am y swydd.

pwmp 'ram' a thai ym Mhlas
Newydd

Roedd 50 mlynedd o lystyfiant wedi'i ddadorchuddio, roedd yna lawer o ymgysylltu â'r gymuned a sylw yn y cyfryngau cymdeithasol.

Parc Wenfrwyd

Roedd gwaith yn cael ei gwblhau ar lwybrau yn y Parc.

Rheoli Coetir STB

Roedd angen trwyddedau torri coed, roedd yn broblem i weithwyr coedwigaeth i fod ar y safle, ac mae'n bosibl y bydd yn rhaid cwblhau'r gwaith yn ystod yr hydref.

Prosiect Rhostir

Eglurodd y Swyddog Rhostir, Graham Berry ei fod wedi'i benodi ar gyfer y prosiect tair blynedd yn dilyn tân rhostir Llantysilio, a fod ei rôl wedi'i rhannu rhwng Cyngor Sir Ddinbych (CSDd) a Chyfoeth Naturiol Cymru (CNC).

Byddai pedwar maes allweddol yn cael eu hystyried fel rhan o'r prosiect:

Lleihau Achosion o Danau Gwyllt

Ymgysylltu gyda thirfeddianwyr a Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Roedd canllawiau rheoli rhostir yn cael ei baratoi ynghyd â negeseuon cyfryngau cymdeithasol.

Ymgysylltu â'r Gymuned

Ailgyssylltu cymunedau gyda'r rhostiroedd.

Rhaglen adfer
Llantysilio

Byddai iha o rug yn cael ei dorri a'i gasglu ym mis Mawrth i'w gludo mewn hofrennydd i'r safle o'r mynydd a ddifrodwyd gan dân ble byddai'n cael ei wasgau i leihau erydu pridd a chreu amodau ar gyfer ail-gytrefu.

Bydd cymysgedd hadau gwair ucheldir hefyd yn cael ei hadu ar 68ha.

Cyllid cynaliadwy ar gyfer rheoli rhostir

Byddai rheoli cynaliadwy yn cael ei ystyried

Unrhyw Fater Arall

Lloches Mawr

Roedd y Cynghorydd Martyn Holland yn mynegi pryderon am dorri coed ar raddfa fawr yn y Lloches Mawr, Llanarmon yn lâl.

Cam Gweithredu

Y Swyddog AHNE i gysylltu â chynrychiolydd Cyfoeth Naturiol Cymru i'w gwahodd i fynychu cyfarfod nesaf Gweithgor Cymeriad Tirlun ac Amgylchedd Adeiledig.

Problemau TG

Roedd rhai aelodau yn parhau i gael anawsterau mynediad i Microsoft Teams.

Eglurwyd mai Teams oedd y platfform ar-lein a ffefrir ar gyfer CSDd a dyma oedd pob plentyn ysgol yn ei ddefnyddio i gwblhau gwersi ar-lein, ac y dylai fod yn hygyrch iawn. Ni chaniatawyd defnyddio zoom hyd yma.

Cam Gweithredu

Byddai'r Swyddog Cydlynu yn cysylltu ag adran TG CSDd eto ac yn codi'r mater a gofyn am awdurdod i ddefnyddio zoom.

Cymdeithas Genedlaethol Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol (NAAONB)

Dywedodd Ceri Lloyd, Swyddog Datblygu Cynaliadwy fod y Gymdeithas Genedlaethol AHNE yn datblygu platfform gwefan newydd ar hyn o bryd ac y byddai yna Fforwm AHNE Cymru. Gobeithio y byddai aelodau Partneriaeth yn gallu ymuno mewn rhai agweddau.

6. Dyddiadau Cyfarfodydd y Dyfodol

Dydd Gwener 28 Mai	2021	10 am	I'w benderfynu
Dydd Gwener 15 Hydref	2021	10 am	I'w benderfynu
Dydd Gwener 18 Chwefror	2022	10 am	I'w benderfynu
Dydd Gwener 20 Mai	2022	10 am	I'w benderfynu
Dydd Gwener 14 Hydref	2022	10 am	I'w benderfynu

DRAFT